

ENDURNÝGGJAN AV SKIPAFLOT- ANUM OG FISKIVINNUKREPPAN

10. des. helt P. M. Dam hesa röðu á ríkisdegi:

Jeg har med stor interesse fulgt med i diskussionen om de ydre som indre faktorer, der er bestemmende for ikke bare statsbudgettets holdbarhed, men også og i ikke mindre grad for nationens og den enkelte borgers livskraft i det hele taget. Jeg drister mig dog ikke til at springe ind i denne diskussion, skönt det kunne være fristende, da der næppe findes nogen del af det danske rige, der er mere ømfindelig og sårbart overfor valuta-markeds- og andre svingninger end Færøerne. Vi har lige været, ja, er forsvundet stadig inde i en forfærdelig krise. Som ofte tidligere anført tabte vi 1/3 af vor fiskerflåde under krigen. De tilbageværende to trediedele var forældede og krævede store summer til istandsættelse. Arbejdsløsheden, de gode salgs- og markedsforhold i tiden lige efter krigens ophør skabte et dynamisk krav hos fiskerbefolkningen efter skibe. Nye kunne ikke skaffes på en studs. Man var derfor henvist til at købe gamle skibe, hvis istandsættelse var så dyr, at de, når de var færdige til at tages i brug, faktisk var ligeså dyre som, ja, ofte meget dyrere end nye skibe, og alligevel var det kun gamle skibe med en kort levetid.

Istandsættelsen af den efter krigen tilbageværende fiskerflåde, købet af de gamle skibe inkl. reparationen tappede det færøske samfund på så godt som alle under krigen opsparede reserver. Sålange fiskeriet var godt, markedspriserne høje og omsætningsforholdene gode, gik det godt, men så kom omslaget. Kronens omskrivning i forbindelse med en stadig forøgelse af fisketilførslerne til markedet fra vore konkurrerende lande sænkede fiskepriserne, uden at der samtidig kompenseredes ved billigere indkøb, da en voldsom prisstigning på alle udrustningsartikler og forbrugsvarer satte ind. Koreakrigen chokerede fuldstændig trawlerfiskeriet ved Bjørneøen og i Beringshavet. En fordærvet saltlast og en pludselig stramning af kravene til fiskens kvalitet medførte, at en ikke ubetydelig del af mange skibes fangst blev praktisk talt usælgelig o. s. v. o. s. v. Alt dette medførte, at mange af skibsejerne og rederierne, der i forvejen var overanstrengte og underfinansierede, og hvis skibe stod overfor store reparations- og klassificeringsudgifter, ikke kunne ride stormen af, men måtte bukke under. Mange af vore skibe ligger i dag brak på grund af kapitalmangel, andre kan ikke tages i brug uden først at have gennemgået et grundigt eftersyn og en kostbar klassificering. Her skorter det også på kapital.

Da en så betydelig del af vor fiskerflåde er taget ud af driften, har vi lidt under mangel på skibe til den relativt store fiskerbefolkning, hvorfor mange

af vore fiskere har været nødt til at tage med engelske, norske og tyske fiskerskibe eller søge arbejde i den øvrige del af kongeriget og andre steder, hvor der har været en chance.

Jeg ved, at der næppe findes nogen mand, der er bedre kendt med den færøske krisesituation i alle dens faser end den højtærede finansminister. Jeg er ikke ukendt med, at det optager ham stærkt at finde vej frem til stabile og normale tider for vort fiskerierhverv, og det er jeg og alle færingar ham meget taknemmelig for.

Den højtærede statsminister bebudede fremsættelse af en realkreditinstitution på Færøerne med de os tildelte sidste 10 Marshallmillioner som det faste fundament. Jeg takker den højtærede statsminister meget herfor. Den højtærede finansminister er formand for det udvalg, der har fået til opgave at etablere realkreditinstitutionen, og deri ligger den bedste garanti for, at man får det mest mulige ud af den. Men størstedelen af de 10 mill. er allerede i forvejen ydet eller bestemt som lån til forskellige livsvigtige formål, dog således at lånene, efterhånden som de tilbagebetales, skal indgå i realkreditinstitutionen. Skönt disse millioner er tænkt som dannende en garantifond for optagelse af 3—4 gange så store obligationslån, er jeg derfor — særlig da real kreditinstitutionen skal yde kredit både til boligbyggeri og til kommuner — bange for, at man ikke ved hjælp af denne kreditinstitution alene kan løse den gigantiske opgave, det er at forny vor fiskerflåde med hypemodernede store dieseltrawlere og store fiskerskonnerter med fryseanlæg og andre moderne indretninger.

Efter en grundig og nøje undersøgelse af skibenes fangstkapacitet og

rentabilitetsmuligheder mener man, at det fortrinsvis er disse skibe, man bør sætte alt ind på at få fremskaffet. De giver deres ejer en acceptabel fortjeneste og, hvad der er det bedste ved dem, fiskerne menneskeverdige kår og gode indtægter. Det mest fortvivlede ved de sidste års fiskeri har været, at fiskernes indtægt har ligget på et så lavt niveau, at de ikke med den bedste vilje og den største sparsommelighed har kunnet klare sig, men har måttet tære på det, som de muligvis har opsparat fra de gode år, og dertil været tvunget til at stifte gæld. Med hensyn til opsparing må bemærkes, at det langt fra var den store del af fiskerne, der under krigen havde lejlighed til at tjene så meget, at der kunne være tale om nogen opsparing.

Disse forhold har ikke kunnet undgå at medføre en utilfredshed, der i mange tilfælde har grænset til fortvivlelse, og som bl. a. har yttet sig i en række strejker. Det er unødvendigt at sige, at en nedgang i fiskeriet og en stadig forringelse af dets rentabilitetsmuligheder ikke kan undgå at medføre arbejdsløshed på landjorden. Hvad en arbejdsløshed uden arbejdsløshedsforsikring betyder ved jeg at de ærede medlemmer af dette høje ting har let ved at forstå. Der kan næppe tænkes noget mere fortvivlet.

Den altoverskyggende opgave, både når der er tale om fiskerne og de arbejdende mænd og kvinder på landjorden, er fornyelsen af fiskerflåden. Jeg tilføjer mig derfor fra dette høje tings talerstol så indstændigt som muligt at bede den højtærede finansminister, den høje regering og de ærede medlemmer om i så høj grad, som det er muligt, at være med til at fremskaffe den til den færøske fiskerflådes fornyelse nødvendige kapital som lån udover det som man kan opnå ved omtalte realkreditinstitution.

Vi må på en eller anden måde finde vej frem til disse skibe med den store

Tað verður her sagt ætt og vinum frá, at okkara góði sonur, bróðir og drongur,

PER MOHR,

doyði leygardagin 19. des. 1953.

Jardarferðin verður úr kirkjunni miðvikudagin 23. desember 1953 kl. 12.

Hoygik, 19. des. 1953.

**Dinna, Olaf og Janus Mohr
Helena Arge**

aktionsradius. Hjemmefiskeriet bliver mere og mere fortrængt af de engelske trawlere. Island har lukket af for mange af de bedste og nærmest liggende fiskergrunde, som færøske fiskere har fisket på, siden de begyndte at drive havfiskeri i større stil. Norge har også begrænset området, som fremmede fiskerskibe kan få lov at fiske på. Herefter bliver så, forudsat at de store skibe kan skaffes, fiskeri ved Grønland og i området omkring Bjørneøen og Barentshavet suppleret af hjemmefiskeriet og det i fjor og i år påbegyndte garnfiskeri efter den fede havsild, sædvanlig kaldet islandssild, vort store håb.

Jeg vil i forbindelse med omtalen af fiskerikrisen takke den høje regering og dette høje tings medlemmer for de af staten ydede lån og garantier for at formilde og afværge krisens værste følger. Forhåbentlig kommer disse og andre ydede lån til finansiering og udbygning af vort erhvervsliv leende tilbage, som man siger på Færøerne, for så har de udført deres mission til lykke og glæde og gavn for begge parter.

Ligesom min kollega, det ærede medlem hr. A. Lyng fra Grønland, udtrykte sin uforbeholdne tak for finanslovens Grønlandsbudget, for den høje regerings storstillede indsats for at forbedre forholdene på snart sagt alle områder i Grønland, hvilken indsats næppe kan glæde nogen mere end Færingerne, føler jeg trang til at yde den høje regering min tak for de poster på finansloven der vedrører Færøerne.

Áðrir spurningar.

Udover det allerede fremsatte principale ønske under omtalen af fiskeriet vil jeg gerne fremkomme med en række ønsker, som jeg ikke tvivler på at den højtærede finansminister såvel som den høje regering i det hele taget vil forunde en velvillig overvejelse og fremme i den udstrækning, som forholdene måtte tillade det.

Framhald.

(I næste blad verður prentaður tann parturin av röðuni, har P. M. Dam kemur inn á hin sosiala spurningin, útbygging av Tórshavnar havn, radio- og telefonsambandið, el-spurningin og hjálp móti arbeiðsloysi).

Telefontelegramm og -samtalur um jólini

Frá kl. 14 jólaaftan til kl. 9 jóladag verða bert telefontelegramm og -samtala, ið er neyðsend, móttikin og avgreidd av telefonstöðunum.

Telefonverk Føroya Løgtings

HÚSARHALDSVEKTIR

Framúrskarandi góðar
húsarhaldsvektir beinleiðis frá spesialfabrikk, til sera lágar prisir.
Kunnu eisini brúkast at vega smábörn á.

Pf. Maria Poulsen & Co.

Tlf. 2000

JUVEL-NICKEL	24,75
KARAT- »	35,25
IDEAL- »	27,25
FAVORIT- »	30,50
SUPRA CHROM	44,75

Tlf. 2001